

HİTİTLER, HİTİT DEVLETİ, HİTİT UYGARLIĞI

HİTİT SANATI

Alacahöyük, Boğazköy, Bitik, Karaoğlan, Düdartepe, Karahöyük örenlerinde, Erken Tunç Çağı tabakalarının üzerlerinde kalın bir yangın izi vardır. Ahlatlıbel ve Etiyokuşu örenlerinde Erken Tunç Çağından sonra yerleşme görülmez. Alishar'da ise yalnız Akropolde yaşam devam etmiştir.

Yani Anadolu M.Ö.2000 yılına doğru büyük bir saldırıya ve istilaya uğradı. Bilinmeyen bir sebepten Hind-Avrupa boyları Anadolu'ya göç etmişlerdi. Bunlar Hititlerdi.

Hititler kendilerini "Nesili" yani nesice konuşanlar adını vermişlerdir. Yaşadıkları Anadolu topraklarını "Hatti Ülkesi", oturanlarına ise "Hattilili" diyorlardı.

Hititler yeni yurtlarında, kendilerinden daha gelişmiş bir uygarlığa sahip Hattilerle kaynaşmışlar, onların tanrılarını, mitolojilerini benimsemişler, kullandıkları isimlere sahip çıkmışlardır.

İlk Hitit izlerine Kültepe/Kaniş/Neşa' da rastlanır. Burada bulunan ve Hitit izlerini taşıyan Asurca metinler XIX. Yy. tarihlenir.

HİTİTLERİN KEŞFİ

Boğazköy arşivleri bulunmadan önce de Mısır, Babil, Asur ve İncil kaynaklarından, Hititlerin varlığı biliniyordu.

Hitit Tarihi

Administrator tarafından yazıldı.
Perşembe, 18 Ağustos 2011 17:47 -

İngiliz bilgin A. H. SAYCE, 1880'de Bible Arkeoloji Derneği önünde okuduğu bildirisinde, Anadolu'daki hiyeroglifli kaya kabartmalarının ve onlara benzeyenlerinin Hititlere olduğunu ve bütün Anadolu'nun Hitit ülkesi olduğunu açıkladı.

***İngiliz Charles Texier 1839'da Yazılıkaya'yı keşfetti**

***Alman Carl Humann, Yazılıkaya ve Boğazköy kabartmalarının kalıplarını çıkardı. (Bergama Zeus Sunağını keşfeden demiryolu mühendisi)**

***British Museum Kargamış'ta (1879), Almanlar Zincirli'de (1888 ve 1892) kazılar yaptılar.**

***1887'de Orta Mısır'da Tell El-Amarna'da bulunan bir tablet, Hitit Büyük Kralı Suppiluliuma'nın IV. Amenophis'e tahta çıkışı ile ilgili tebrik mektubuydu. Ve Hititçe idi.**

***Alman Dr. Hugo Winckler 1906'da Boğazköy kazılarına başladı. İlk yıl 10 bin den fazla çivi yazılı tablet bulundu. Ve Dünyanın ilk yazılı antlaşması, Kadeş Barış Antlaşması. Bunlar Akkadca ve Hititçe idiler. Boğazköy'ün yani Hattuşa'nın Hatti Ülkesinin başkenti olduğu anlaşıldı. Hitit dilini 1917'de Hrozny çözdü.**

HİTİT BEYLİKLERİ DÖNEMİ M.Ö.(2000-1700)

M.Ö. 2000-1700 yılları arasını Hititler, göç, istila, kaynaşma, kendilerini kabul ettirme uğraşısı içinde geçirmişler ve küçük beylikler kurarak yörelerine hakim olmuşlardır.

Bu dönemin en ilginç özelliği, Asurlu tüccarların Anadolu içlerinde ticaret sömürgeleri kurmuş olmalarıdır. M.Ö.(1900-1800) Bunlardan Neşa ve Hattuş/Boğazköy karumlarının yerleri tesbit edilmiştir. Ticaret eşya değiştirme yoluyla yapılıyordu. Anadolu'dan ucuz bakır alıyor karşılığında kalay ve kumaş veriyorlardı. Yollar bozuk olduğu için taşıma aracı olarak eşek kullanılıyordu.

SANAT

Hatti sanatının etkisi sürüyordu. Çok renkli seramikler ve geometrik desenler ortaya çıktı.

Tanrıya içki sunmak (Libation) için kullanılan ve Ryton denilen, aslan, boğa, koç şekilli seramik eserler, uzun gagalı, yüksek kulplu kaplar ürettiler.

Kültepe'de orthostadlar, Konya-Karahöyükte muazzam kent duvarları ve büyük bir saray bulundu. Bu sarayda bir banyo odası ve pişmiş topraktan küvet ele geçti.

Temelleri taş, duvarları kerpiçten çok odalı evlerde oturuyorlardı. Sokakları taş döşeliydi ve kenarlarında su tahliye olukları vardı. Bu devre ait Kültepe evlerinde erzak büyük küplerde saklanıyordu. Üzüm salkımı biçimli kandillerle aydınlanma sağlanıyordu. Nimet Özgüç, Acemhöyük'te Anadolu'nun en büyük

ESKİ KRALLIK DÖNEMİ M.Ö. (1660-1460)

Aşağıda verilen tarihler Milad tan öncedir.)

Beyliklerin birbirleriyle yaptıkları savaşlar sonunda Hattuşa'da Eski Hitit Krallığı kuruldu. Bu krallığın kurulmasına dışarıdan gelecek yabancı güçlerin tehdide etkili olmuştur.

Bu dönem 11 kral gördü.

- **I. Hattuşili M:Ö: (1660-1630) Hitit İmparator Kurucusu.**

BÜYÜK KRALLIK M.Ö. (1460-1190)

II. Tuthaliya M.Ö. (1460-1440)

Büyük Krallığın kurucusudur. Yazılı kaynaklara göre, I. Hattuşili, I. Murşili ve I. Şuppiluliuma ile birlikte Hititlerin dört büyük kralından biridir. Kurban törenlerinde bu dörtlünün heykellerine kurban sunulurdu.

I. Şippiluliuma M.Ö. (1380-1345)

İdaresinde Hititler en parlak dönemlerini yaşadılar. Babil ve Mısır'la birlikte döneminin üç büyük devletinden biri oldular. Şu ünlü Mısır Fravunu Tutankamon ölünce, genç yaşta dul karan karısı I. Şippiluliuma'ya bir mektup göndererek hem tahtını güçlendirmek hem akraba olmak istemiştir. *"Kocam öldü, bir oğlumda yok, Senin ise bir çok oğlun olduğu söyleniyor. Sen oğullarından birini bana gönder, o benim kocam olacak, Mısır'ı idare edecek."*

Mutavalli M.Ö. (1315-1282)

Hiti İmparatorluğunun en büyük ve en başarılı krallarından biridir.

II. Ramses'in krallığı döneminde M.Ö. (1290-1224) Mısır'la savaştı.

Kadeş (Kuzey Suriye) Meydan Savaşı M.Ö. 1286 tarihinde yapıldı. Bu savaşla ilgili bilgiler Karnak, Luxor, Abydos, Ramasseum tapınaklarının duvarlarında kazılıdır.

Ramses 20 bin kişilik orduyla, Mutavalli 35 bin asker ve 3500 savaş arabasıyla Kadeş yakınlarında karşılaştılar. Mısır ordusu darmaduman oldu. Ramses canını zor kurtardı. Mısır yazılı kaynakları, Hititlerin casusluk ve haber alma teşkilatının mükemmel, ani baskın taktiklerinin ustalıklı olduğunu yazarlar. Bu savaş sonucu Ramses geri çekilmiş, Hititler şam'a kadar dayanmış ve bu bölgeyi talan etmişlerdir. Suriye ve Amurru devletlerinde Mısır egemenliği sona erdi. Hitit egemenliğine girdiler.

III. Hattuşili M.Ö. (1275-1250) , KADEŞ BARIŞ ANTLAŞMASI

II. Ramses'le geciken barış antlaşmasını yapan kraldır.

Kadeş Barış Antlaşması M.Ö. 1269 tarihinde yapıldı. Tarihteki ilk barış antlaşmasıdır. Bu antlaşmanın bir kopyası Boğazköy/Hattuşa'da bulundu. İst. Arkoloji. Müzesinde sergilenmektedir.

Antlaşma metninde, iki kralın isimleri, soy ağaçları, dostluk ilişkileri, şahit olarak Hitit ve Mısır tanrılarının çağırılması, antlaşmayı bozacak olana lanet, koruyana mutluluk dilekleri yer almaktadır.

Rahip olarak yetişen III. Hattuşili, bir Huri rahibinin kızı olan eşi Puduhepa ile birlikte dini siyasete alet edince, İmparatorluk çöküş sürecine girdi.

IV. Tuthaliya M.Ö. (1250-1220)

Parlak bir dönem geçirdi. Kendini "Evrenin Kralı" olarak anan ilk Hitit hükamdarıdır.

Assuva ülkesine iki akın yaptı. 10 bin tutsak, 600 at koşulu araba elde etti. Bu zaferin anısına, İzmir Kemalpaşa yakınlarındaki Karabel Kabartmasını yaptırdı. Assuva, Batı Anadolu'dur. Romalılar Döneminde dahi İzmir-Efes yöresine Asia deniliyordu.

Hitit Tarihi

Administrator tarafından yazıldı.
Perşembe, 18 Ağustos 2011 17:47 -

Taruişa ülkesi için, Vilusa Prensi Alaksandu ile saldırmazlık ve dayanışma anlaşması yaptı.

Taruişa; Troia, Vilusa ise İlios 'dan başkası olamaz. Homeros Troia kralı Priamos'un oğlu Aleksandros'tan bahseder. Bu da anlaşmayı imzalayan Vilusa prensi Alaksandu idi. Hitit metninin tarihlendirmesi Troia VIh dönemine denk gelir.

IV. Tuthaliya, Alasia/Kıbrıs sefer yapıp ele geçirdi. Altın ve bakır ile ödenecek vergiye bağladı.

IV. Tudhaliya döneminde Hitit sanatı doruklarına çıkmıştır. En bol ve en güzel kral betimlemeleri bu kralındır. Yazılıka'da iki kabartması birde heykelinin kaidesi bulundu.

Hitit Karabel kaya kabartması

Kemalpaşa-Torbalı yolunun 6. Km.de

II. Şuppiluliuma M.Ö. (1200-1190)

Son Hitit hükümdarıdır.

"Deniz Kavimleri" /" Kuzey Kavimleri" denen istilacılar, Anadolu'yu ele geçirdiler. İç kargaşalarla zayıflayan Hitit Krallığı son buldu.

HİTİT KRALLARI

Hitit Tarihi

Administrator tarafından yazıldı.
Perşembe, 18 Ağustos 2011 17:47 -

ESKİ KRALLIK

Pithana M.Ö. (18.yy.)

Anitta M.Ö.(18.yy.)

Labarna M.ö. 1680-1650)

BÜYÜK KRALLIK

I. Hattuşili M.Ö. (1660-1630) II. Tuthaliya M.Ö. (1460-1440)

I. Murşili M.Ö. (1630-1600) I. Arnuvanda M.Ö. (1440-1420)

I. Hantili M.Ö. (1600-1570) II. Hattuşili M.Ö. (1420-1400)

I. Zidanta M.Ö. (1570-1560) III. Tuthaliya M.Ö. (1400-1380)

Ammuna M.Ö. (1460-1540) Şappiluliuma M.Ö. (1380-1345)

I. Huzziya M.Ö. (1540-1535) II. Arnuvanda M.Ö. (1346-1345)

Hitit Tarihi

Administrator tarafından yazıldı.
Perşembe, 18 Ağustos 2011 17:47 -

Telipinu (1435-1510) M.Ö. II. Murşili M.Ö. (1345-1315)

Alluvamna M.Ö. (1510-1500) Mutavalli M.Ö. (1315-1382)

II. Hantili M.Ö. (1500-1490) III. Murşili M.Ö. (1382-1275)

II. Zidanta M.Ö. (1490-1480) III. Hattuşili M.Ö. (1275-1250)

II. Huzziya M.Ö. (1480-1460) IV. Tuthaliya M.Ö. (1250-1220)

III. Arnuvanda M.Ö. (1220-1200)

II. Şuppiluliuma (1200-1190)

ARKEOLOJİ Bir İnsan ve Uygarlık Bilimi Ark. Hasan Tahsin Uçankuş Kültür Bakanlığı Yay.2000

Hatti ve Hitit Uygarlıkları, Ord. Prof. Ekrem Akurgal, Yaşar Holding yay. 1995

Anadolu Uygarlıkları, Ord. Prof. Ekrem Akurgal, Net yay.

ANADOLU KÜLTÜR TARİHİ, Ord. Prof. Ekrem AKURGAL, Tübitak Yay. 1998

TÜRKİYENİN TARİHİ, Bir Gezginin Gözüyle Anadolu Uygarlığı, Seton LLOYD, Tübitak

Hitit Tarihi

Administrator tarafından yazıldı.
Perşembe, 18 Ağustos 2011 17:47 -

Yay.1989

HİTİTLER, Ark. İlhan Akşit, Sandoz yay. 1981

Hitit Çağında Anadolu, Ord. Prof. Sedat Alp, Tubitak yay. 2001

HİTİT GÜNEŞİ, Ord. Prof. Sedat ALP, Tübitak Yay.-2003

HİTİTLERDE ŞARKI. MÜZİK VE DANS, Ord. Prof. Sedat ALP, Kavaklıdere Kültr. Yay.-1999

HİTİTLER VE HATTUŞA Muazzez Hilmiye ÇİĞ Kaynak Yay. 2000

BOĞAZKÖY'DEN KARATEPE'YE, "Hitit Bilim ve Hitit Dünyasının Keşfi", Yapı Kredi Yay. 2001

TÜRKİYE ARKEOLOJİSİ VE İstanbul Üniversitesi 1932- 1999 Editör Prof. Oktay BELLİ İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü 2000

Hititler, Stefano De Martino, Dost Kitabevi Yayınları, Ağustos 2006

Hititler, Derleme, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık, Ekim 2006

Hititler, Oliver Robert Gurney, Dost Kitabevi Yayınları, Mart 2001

Hitit Tarihi

Administrator tarafından yazıldı.
Perşembe, 18 Ağustos 2011 17:47 -

Buradaki yazılar Arkolojidünyası adlı siteden alınmıştır